

Саме тому найчастіше при перекладі таких метафоричних одиниць доводиться звертатися до описового способу і значно рідше до часткових образних відповідників. Що ж стосується метафор із колірним елементом *black/чорний, green/зелений та pink/рожевий*, то їхній семантичний спектр відзначається значною схожістю значень в обох мовах. Тому відтворення таких метафор досить часто можна виконувати за допомогою повних образних еквівалентів. Однак, і серед цієї групи метафоричних одиниць трапляються випадки описового перекладу. Ось чому перекладач повинен завжди бути насторожі, працюючи над відтворенням метафор із колірним елементом.

Попри існування повних образних відповідників серед метафоричних одиниць, значний їх відсоток мають суттєві відмінності у мові перекладу. Відтворення метафор вимагає від перекладача не лише перекладацького хисту, а й, насамперед, глибоких знань про саме поняття метафори та її функції

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Арешенков Ю.О. Загальні виблиски образного слова: лінгвістичний аналіз мовних тропів// Вивчаємо українську мову та літературу. - К., 2007. - № 2. - С.2-3. – Мовознавчистудії.
2. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посібник. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 240с.
3. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу. (на матеріалі перекладів з англ., ірл. та амер. поезії): Монографія. – Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 522с.
4. Деркач-Степанова Т. В. Питання метафори у сучасній українській літературній критиці. /http://www.nbuv.gov.ua/Articles/KultNar/knp36/knp36_215_217.pdf
5. Романюха М. В. Особливості метафоричної номінації в англійській фінансовій термінології. [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/29_Romaniuha.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/29_Romaniuha.pdf)

Улична І.

Науковий керівник – доц. Олійник Т.С.

АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ У ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ

Абревіація нерідко ставала предметом лінгвістичних досліджень у нас в країні і за кордоном. Це пояснюється широким поширенням використання цього явища в різних мовах, у тому числі і в сучасній англійській мові.

Абревіація як особливий спосіб словотворення, спрямована на створення більш коротких порівняно з вихідними структурами синонімічних їм номінацій. Вихідним теоретичним підґрунтям для визначення абревіації є розуміння її, слідом за І. А. Бодуен де Куртеном, Л. В. Щербою, Е. Д. Полівановим, А. Мартіні, Т. Пауль, Є.С. Кубряковою, Є.А. Дюжиковою, А.Н. Елдишевим та ін., як процесу «створення одиниць вторинної номінації зі статусом слова, який полягає в усіканні будь-яких лінійних частин джерела мотивації і який призводить до появи такого слова, яке у своїй формі відображає якусь частину або частини компонентів вихідної одиниці» [6, 2].

Ділове мовлення є сферою широкого вживання різних скорочень – як тих, що увійшли до мови і зафіксовані у словниках, так і авторських, оказіональних, що створені тільки на конкретний випадок і зафіксовані лише в одному тексті. У деяких видах текстів скорочення іноді становлять 50 % усіх слововживань та 15% словникового складу. З точки зору їхнього перекладу, зазначений розподіл скорочень доцільний тому, що останні, як правило, мають свої відповідні повні форми у конкретному тексті, що перекладається, і їхнє розуміння, звичайно, не викликає труднощів, тоді як при перекладі перших іноді можуть не допомогти й перекладні словники скорочень, якщо вони не містять потрібного скорочення.

У кожній сфері діяльності існують свої скорочення. Перекладач, який спеціалізується в тій або іншій області, повинен слідкувати за появою нових скорочень і оновлення свого активного словника абревіатур. Наприклад, до сфери міжнародних фінансових інститутів відносяться такі скорочення, як:

ВОР – Balance of Payments (Платіжний баланс); ССФФ – Compensatory and Contingency Financing Facility (Механізм Компенсаційного і надзвичайного фінансування, ССФФ); СРІ – Consumer Price Index (Індекс цін споживача, ІЦІ); ЕФТА – European Free Trade Association

(Європейська асоціація вільної торгівлі, ЕАВТ).

Окрему групу аббревіатурних скорочень складають аббревіатури, що виникли під час листування у всесвітній мережі Інтернет. Найбільш поширені з них такі:

BTW – By The Way – до речі; BOT – Back On Topic – повертаючись до теми спілкування; FWIW – For What It's Worth – справжня ціна; FYI – For Your Information – до вашого відомого; GIGO – Garbage In Garbage Out – за що купив за те і продав; HTH – Hope This Helps – сподіваюся, це допоможе і т.д.

Абревіація як специфічне мовне явище привертало увагу багатьох дослідників. Метою даної статті є дослідити причини виникнення аббревіатур.

Проблемою виникнення скорочень займалось багато лінгвістів. Вони розглядаються в численних роботах російських і зарубіжних авторів. По-перше, виділяють чинники лінгвістичні та нелінгвістичні (екстралінгвістичні), або чинники внутрішні і зовнішні (по відношенню до мови). Однак, таке розмежування не припускає заперечення їх єдності і взаємозв'язку. Вчені порізно розмежовують внутрішні і зовнішні причини, вкладають в них різноманітний зміст.

Існування різних підходів до пояснення причин виникнення аббревіації і аббревіатур відображають плюралізм думок щодо умов їх утворення та глибину проблеми. Істотний внесок у розвиток теорії аббревіації внесли роботи, виконані на основі німецької та англійської мов: Павлов В.Г. описав формальну структуру скорочень та їх відносини з твірними одиницями, Дюжикова Є.А. та Кубрякова Є.С. досліджували межі між аббревіацією та словоскладанням, Елдишев А.Н. основну увагу приділяв розробці типології аббревіатур, Горшуновим Ю.В. досліджувалася прагматика аббревіатур, Алексеева Н.Н., Арнольд І.В., Мешков, Борисов О.В. та ін. визначали фактори, що спричинили появу аббревіатур та вивчали їх історичний розвиток.

Наприклад, Н.Н. Алексеева згадує про такі екстралінгвістичні причини як: 1) науково-технічний і соціальний прогрес, 2) зростання потоку інформації, 3) широке використання механічних засобів зв'язку. Що стосується лінгвістичних причин, то нею розглядаються: 1) тенденція до компресії, мовної економії, 2) нерівномірність розподілу інформації між окремими елементами мовного потоку, 3) вплив розмовних і жаргонних елементів у лексиці, 4) здатність до утворення цілеформленого слова для закріплення нового поняття замість його опису [1].

Деякі лінгвісти пояснюють появу скорочених лексичних одиниць з поширеністю процесу «зростання темпу життя». Пауль Берг зазначає, що починаючи з 30-х років, «глибоко укорінена звичка (скорочувати слова) перетворилася на свого роду пристрасне захоплення, яке випустило на волю справжній потік форм, які заощаджують час»[4].

В одній з ранніх робіт по аббревіації «Матеріали до вивчення еліптичних слів у сучасній англійській мові» (1904) шведського лінгвіста К. Сунде можна знайти цікаві і гідні уваги ідеї про причини утворення скорочень в сучасній мові. Розглядаючи загальні причини, що зумовлюють появу скорочень, К. Сунде виділяє, з одного боку, функціональний фактор, пов'язаний з необхідністю передачі емоційного наміру мовця, а, з іншого боку, фактор практичного використання, пов'язаний з передачею повідомлення найбільш економними засобами.

Сучасний американський лінгвіст Чарлтон Леард констатує тенденцію до економії як одну з словотворчих тенденцій. Економія проявляється у скороченні. Ч. Леард вважає, що скорочення слів може бути викликане різноманітними причинами: тверезим почуттям ошадливості в мові, лінню або глибоким почуттям протесту [9].

Слід звернутись і до теми основних видів аббревіатур та скорочень та звернути увагу на їх побудову та особливості.

Лексичні скорочення. Види усічень. Найчастіше зустрічаються кінцеві усічення типу exam, doc, gym (з examination, doctor, gymnasium відповідно). Усічення типу plane, phone (з airplane, telephone) називаються початковими, а приклади frig або flu (з refrigerator, influenza) ілюструють так звані кінцево-початкові усічення.

Графічні скорочення та напівскорочення також численні й вживаються для позначення мір, одиниць або величин (kg, km, mph, Dr, Mr, etc.). До цієї групи відносяться широко відомі скорочення: i.e. (латинське id est, англійське that is); e.g. (латинське exempli gratia, англійське for example); etc. (латинське et cetera, англійське and so on)

Л. І. Сапогова розглядає такі типи скорочень:

1) синтаксичні:

- a) семантико-синтаксичні (public - public house, Liberals-Liberal party);
 б) морфолого-синтаксичні (sitters - baby-sitter, char - char woman);
 2) фonomорфологічні (doc - doctor, mike - microphone, pub - public house, noncom - noncommissioned officer);
 3) фонографічні (Dr - doctor, Sgt - sergeant, sec - second, IG-Inspector-General, NATO - North Atlantic Treaty Organization);
 4) змішані (напівскорочення) (a-bomb - atom-bomb, scific - scientific fiction, Eurasia - Europa and Asia).

Отож, у статті проаналізовано історичний аспект виникнення, розвитку та функціонування абрєвіатур та скорочень, з'ясовано причини, та, зокрема, процес утворення скорочених лексичних одиниць, способи перекладу досліджуваних явищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєва Наталя Николаевна. Типология сокращенных лексических единиц современного английского языка : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Алексеєва Наталя Николаевна. – Москва, 1984. – 151с. – Библиогр. : с. 132-151.
2. Борисов В. В. Аббревиация и акронимия. – Москва, 1972. – 156 с.
3. Горшунов Юрий Владимирович. Прагматика аббревиатуры : дис. ... д-ра филол. Наук : 10.02.04 / Горшунов Юрий Владимирович. – Москва, 1999. – 299 с. – Библиогр. : с. 243-287.
4. Дюжикова Екатерина Андреевна. Аббревиация сравнительно со словосложением: структура и семантика (на материале современного английского языка) : дис. ... д-ра филол. Наук : 10.08.06 / Дюжикова Екатерина Андреевна. – Москва, 1997 – 340 с. – Библиогр. : с. 287-332.
5. Зацний Ю.А. Неологизми англійської мови 80-90 років ХХ століття. – Запоріжжя: РА "Тандем-У", 1997. – 396 с.
6. Зацний Ю.А. Развитие словарного состава современной английской мови. – Запоріжжя: Запорізький державний університет, 1998. – 431 с.
7. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової літератури на українську мову. – К.: Політична думка, 1997. – 300 с
8. Клименко О.Л. Поповнення словникового складу сучасної англійської мови з нелітературних підсистем: Дис...канд. філол. наук: 10.02.04/ Запорізький держ. ун-т – Запоріжжя, 1999. – 198 с.
8. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений. Семантика производного слова. – Москва : Наука, 1981. – 200с.
9. Медвідь О.М. Комп'ютерний сленг // Вісник СумДУ. – 2005. - №6 (78). – С. 50-56. -10
10. Єнікєєва Є.М. Особливості перекладу комп'ютерних термінів на українську мову //Вісник СумДУ. – 2001.– №5 (26). – С. 54-59.

Татарчук В.

Науковий керівник – доц. Панченко В.В.

ЮРИДИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД В КОНТЕКСТІ КОРЕЛЯЦІЇ МОВИ, СУСПІЛЬСТВА І КУЛЬТУРИ

Юридичний переклад – це переклад текстів, що відносяться до області права і використовуються для обміну юридичною інформацією між людьми, які спілкуються різними мовами. Оскільки право є наочною областю, пов'язаною з соціально-політичними і культурними особливостями країни, юридичний переклад є складним завданням. Для адекватної передачі юридичної інформації мова юридичного перекладу повинна бути особливо точною, ясною і достовірною [1, с.130].

В переклодознавстві такий вид перекладу рахується як один із найскладніших видів перекладу. Його складність обумовлена такими чинниками:

1. Специфічність юридичної "мови", наявність складних і заплутаних юридичних формулювань та кліше, дуже великі та архаїчні фрази та звороти.

2. Необхідність розуміння адекватного перекладу. Такий переклад вимагає юридичної освіти чи глибоких спеціальних правових знань у перекладача (зокрема, англо-саксонська система права, побудована на понятті прецеденту, таким чином вона відрізняється від інших правових систем)

3. Висока ціна помилки, тобто, велика відповідальність, що лягає на перекладача.